ГОЛОС
ТИЖНЕВИК

Львів 19 вересня 1937
Рік I. Ч. 36.

Передплата:
(в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. долар, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС" Львів, Міцкевича ч. 11.

Стаття про кінець ренеґата

„Україна визволяється".

В окремому виданні американських „Українських Щоденних Вістей", органу тамошніх запроданців Москви, що появилося в грудні мин. року п. з. „Радянська Україна в дев'ятнадцяті роковини існування", на першій сторінці красується фотографія „провідників Радянської України". За півкруглим столом президії третього надзвичайного з'їзду Рад Київщини, розклавшися вигідно на м'яких стільцях сидить їх шістьох отих „провідників": Затонський, Якір, Любченко, Косіор, Петровський і Постишев. Всі вони огрядні, ситі, усміхнені то діловито задумані. Гладкий, із випещеним обличчям і борідкою Любченко щось пише. Під фотографією довгий список членів президії „Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету" й „ради народніх комісарів УСРР".

Трохи далі на восьмій сторінці цього ж видання стаття „батька народів СССР", як його величають Й. Сталіна, під заголовком „Україна визволяється" з 1. грудня 1918 р. І ще під знимкою Сталіна такий підпис: „Й. В. Сталін, провідник народів Рад Союзу. під проводом якого український нарід звільнив себе від соціяльної і національної неволі..."

Це так було в дев'ятнадцяті роковини жовтня". Але не минув ще рік ,не встигла ще „визволена" Україна підготовитись до святкування 20-річчя своєго „існування", як усіх тих провідників „Радянської України" „визволеної..." Сталіном чорт узяв. За столом такої чи іншої „президії" не засядуть уже ні Якір, ні Косіор, ні Петровський, ні Постишев ні вкінці Любченко — голова „Ради нар. комісарів" — „премієр" УССР. В довгому списку членів Ц. Вик. Ком. і „Ради нар. комісарів" сливе коло половини прізвищ треба б поставити хрестик.

Смерть „премієра".

Пішла на той світ або в льохи ҐПУ довга низка членів „уряду Радянської України". Завершила покищо цю низку смерть „премієра" її, „першого з перших" Любченка Панаса Петровича. Пишемо смерть. бо офіційній версії про „самогубство" Любченка не можна йняти віри. Це ж уже не від сьогодні „самогубство" це тільки один із способів ҐПУ знищити не тільки фізично, але й морально в очах совєтської публіки таку чи іншу особу, що попала „в неласку..." Кожне майже самогубство в меншій чи більшій мірі підтверджує вину даної людини. А про те здається й ішло „залізному мечеві" чи пак мітлі Сталіна — Єжову. Занадто ж незручно на судовому процесі доказувати „антирадянські зв'язки з іноземними агентами" і „зрадництво інтересів" УСРР її ...премієрові.

Хто такий Панас Любченко — і звідки він вийшов — писали ми вже в попередньому числі. Сьогодні ж доповнимо й підчеркнемо деякі моменти із його життя. Родом із Київщини з містечка Кагарлика, син українця коршмаря. Але не тільки українська кров плила в його жилах. Мати його була жидівкою. І ще кажуть, що батькова коршма. де ріс і виховувався Панас Любченко, була не тільки коршмою, але й бардаком.

З такого середовища й він пішов у „революцію". Напередодні березневої революції в 1917 році належить уже до партії українських соціял-революціонерів (партії найближчої ідеологічно і програмово наській УСРП!), точніше до її лівого крила, пізніших „боротьбістів". Спочатку боротьбісти беруть деяку участь в Центральній Раді і тяготіє туди й Любченко визначний уже член „совєту салдатських депутатів". Але вже тоді симпатизує й кокетує московських большевиків і разом з боротьбістами видвигає в Центр. Раді домагання встановити в Україні „клясову диктатуру". Це домагання покривається докладно із тогочасним домаганням Леніна, щоб уряд України передав владу совєтам — органові клясової диктатури.

Ставши на шлях співпраці з большевицькою Москвою. боротьбісти і з ними й Любченко йдуть ним послідовно й без озву. Коли з початком 1919 р. банди й боївки кривавого ката України П'ятакова захоплюють Київ, Любченка йменують комісарем в комісаріяті військових справ. Далі стає він за „вірну службу" головою київської цукрової централі, головою чернігівського губревкому, головою київського губвиконкому. головою управління сільсько-господарської кооперації, ще пізніше в 1928 р. одним із секретарів ЦК КП(б)У і вкінці „премієром УСРР". На тому пості постигає його смерть.

„Український комуніст" чи просто ренеґат?

Від уже довгого часу в українській, особливо ж соціялістичній публіцистиці йде намагання виправдувати усіх тих соціялістів, що пішли на службу червоній Москві, й усяких „українських комуністів", що помагали Москві закріпощувати Україну. Але не тільки виправдувати! З них починають робити героїв, українських патріотів навіть!

Проте ж справжнє обличчя отих „героїв", їх „патріотизм" виявляє як не можна краще життєвий шлях московського ренеґата Панаса Любченка.

Перед ніяким засобом, перед ніякою гидотою, перед ніяким злочином не завагався отой „український" соціяліст, потому комуніст, щоб тільки прислужитися Москві, щоб закріпити її владу в Україні. щоб вибитися в „почот" її „провідників" із ласки Москви. Почерез трупи українців, почерез кров безневинну тисячів і мільйонів українського народу допомагав встановляти Москві „соціялізм" в Україні.

З П'ятаковом пацифікує „жовтоблакитників", приплескує розстрілові 359-ох під Базарем. Змією ехидною звивається, в чотири погибелі складається, щоб добути собі довіря і ласку Москви. Невигідне Москві існування окремої політичної групи боротьбістів — за першим кивком Москви ліквідує її разом з іншими тогочасними есерами, перемазуючи групу в „Українську комуністичну партію" („укапісти"). Разом з укапістами ліквідує на вимогу Москви й цю нібито „незалежну" партію, щоб існувала вже тільки одна „наказна", кермована Комінтерном „Комуністична Партія (большевиків) України".

Коли його сопартійник, товариш праці й боротьби, боротьбіст потому укапіст Шумський стає в 1925 р. в опозицію до Москви — Любченка в рядах опозиції немає. Він зраджує своїх недавніх друзів, напятновує, осуджує їх і... ліквідує.

Призначений головою існуючої ще й не зовсім залежної від компартії української сільсько-господарської кооперації своїми „реформами" руйнує до решти цю велику організацію і теж доводить до її повної... ліквідації.

Настановлений Москвою, ніби то в „імени" „Центральної Ради Професійних Спілок України". виступає прокурором в процесі проти „Спілки Визволення України" і „Союзу Української Молоді" в квітні 1930 р. Оплюгавлює ідею незалежности України, знущається цинічно з підсудних, кпить і насміваеться з їх змагань, вимагає, щоб „залізна мітла ҐПУ вимела назавжди з України всю націоналістичну наволоч..."

Багато місця треба б, щоб списати усі „подвиги" Панаса Любченка, щоб висвітлити усю гидоту його зогнилої і продажної душі. Кажуть — це він причинився до смерти Скрипника. Це він був першим з прокурорів і катів, коли в грудні 1934 р. ліквідували письменників українських Косинку, Влизька й десятки і сотки інших. Це Любченко завжди й усюди із ехидною усміжкою на гладкому обличчі ставав на поклик Москви давати відпір „націоналістичній гидрі", плюгавити ідею Самостійної України, „ліквідувати" кожного, хто б поважився думати про відрив її від „цвітучої" „Батьківщини народів" — СССР.

Тепер йому поховзнулась нога й він поділив долю „ліквідованих" ще так недавно ним самим. Собаці — по собачому. Скінчив як кожний ренеґат, запроданець чужій ідеї й силі.

Оборонці і звеличники ренеґатства.

Проте ж знайшлися в нас люди особливо в таборі всякої есерівщини (з якого й вийшов Любченко!), які з факту „самогубства" Любченка хотіли б зробити своєрідний український Валленродизм — зрадництво для ідеї. Ренеґата Любченка ставлять в одному ряді з... Хвильовим. Орґан п. Кедрина „Діло" намагається навіть уже не виправдувати, але й звеличувати кінець ренеґата. Читаємо там в статті „Останній з Могіканів" (в ч. 196. з 7. вересня ц. р.) похвали про „здібності" Любченка. про те, що Любченко на процесі СВУ, в своїй, дуже добре літературно збудованій, майже талановитій промові", „висловлював ту свою ненависть (до підсудних українців — б. к.), як українець; так само, як український селянин, що часом ненавидить рідного брата за зорану межу, за зрубану вербу на городі". „Стовідсотковим українцем" називає „Діло" Любченка і ще пише, що він „вважав за краще, за гідніше для себе забити себе. ніж йти на каяття на комедію суду над ним..."

І ще впевняє „Діло", „що й у яничарів і ренеґатів настає час, коли вони хочуть виправити свої помилки. очистити свої гріхи" і „що своїм самогубством Панас Любченко може і не викупив усіх гріхів (виходить. що деякі викупив! — б. к.) своїх перед (... — б. к.) батьківщиною (!!! — б. к.), але показав ясно. що в жилах його текла всетаки українська кров".

Українського Валленрода — патріота намагається зробити з Любченка і якийсь сопартійник його, есер — Мик. Малий в „Бюлетені польсько-українському" (з 12. вересня ц. р.), мовляв „український „премієр" по трьох роках влади, закоштував її розкоші, і пройнявся інтересами території, якою управляв". Виводить бо отой пан Малий,

(Докінчення на 6. стор.)

Коли спалахне підгірська ватра

(„День Підгір'я" в с. Глебівці в днях 11. і 12. вересня 1937. р.)

Однокінним бойківським візком з'їздимо каменистою дорогою, що наче вуж в'ється по узбіччях яру, до русла річки Саджавки. Над цією річкою, в її долині та обабіч яру, саме й лежить **село Глебівка** (чи наділі: Глибівка!), що то в ньому сьогодні, дня **11. вересня,** починається перше цього роду свято на Бойківщині — **„День Підгір'я".**

Саджавка круто в'ється по розлогій долині, а Глебівка захована ціла в яблунях, грушах, березах, ялицях, вільхах і дубах.

Цим разом село прибрало святочний вигляд. Довгий рівний прямокутник, що по його середині стоїть гарний, великий дерев'яний „Народній Дім", цілий обтичений рівненько молодими смереками. При входї і виході чотирокутника гарні брами, прибрані чатинням із великими написами: „Гаразд!". А на смереках, брамах, на простягнутих поміж рядом дерев шнурочках грають на вітрі різнобарвні, здебільша ж жовто-блакитні, стрічки.

Цікаво оглядаємо велике підвищення із дошок, заставлене рядами крісел, ціле гарно прибране смеречиною і лентами. Золоті написи на синьому тлі виясюють: „Почесний Комітет" (це з одного боку) і „Гості" (це з другого). Є й окреме підвищення для орхестри й трибуна для промовців.

Коли в'їздимо на площу, гуртки старших і молоді, здіймаючи капелюхи й кашкети, здоровлять по-старо-українськи: Слава Ісусу Христу! — Слава на віки Богу! — відповідаємо.

Організаційний Комітет вибив **пам'яткові металеві** (мосяжні й сталеві) **відзнаки,** що їх набуття управнює до вступу на площу. Відзнаки ці по 50 і 30 грошів. Купуємо собі їх і ми.

Зіскакуємо з воза, дякуємо візникові, який дуже квапиться, бо: „Знаєте, пане, в нас тепер саме найгарячіший час! Збираємо в лазах (цебто в балках, на узбіччах ярів. — дшт.) сіно. Якщо тепер не збереемо, мусимо відпродати всю худобу. Не буде чим годувати!" — говорить Бойко і щиро, поквапно прощаючись, обіцює, що „завтра сюди прийду і хлопця (сина. — дшт.) теж пришлю!..." — На відхіднім кидаємо ще за ним: Погода, дасть Бог, буде гарна, то й сіно щасливо зберете! — „А дай це Боже, дай Боже!"

— Сьогодні будуть у нас тільки представники поодиноких сіл із станиславівського, богородчанського, солотвинського, надвір'янського та калуського районів. Бо це будень і всі роблять коло сіна, — пояснює нам молодий, інтелігентний селянин, душа Глебівки й організатор цього „Дня Підгір'я" — **Дмитро Макар.**

Оглядаємо „Народній Дім", що в ньому містяться: чит. „Просвіта", кружок „Рідної Школи", „Сільського Господаря", „Сокіл" та кооператива. В театральній залі є ґалерія для дітей, „щоб не товпилися біля сцени та не заглядали під куртину й не перешкоджували".

Перед „Н. Домом" молодий, гарно огороджений, яких 5 м. високий дуб, а на ньому на табличці золотом по блакиті написано, що це „в 120-літні роковини народин Шевченка молодь Глебівки" його посадила. І росте цей молодий дуб, як росте національно сама Глебівка і ціле Підгір'я.

— А чому? — питаємо п. Тараса Чубатого, — коопер. інструктора в Богородчанах, — чому Богородчан не вибрано місцем свята Бойківщини. Цеж якесь ніби місто!...

— Богородчани сплять, інтелігенція і міщанство в більшості цілковито збайдужніле до всякої громадсько-національної роботи, задурманене большевицько-радикальним чадом, філія „Просвіти" зовсім недіяльна... Село бере провід життя Підгір'я і самотужки виводить Бойківщину на одиноко правильний шлях українського націоналізму!...

Так, так, радикально-большевицька сволота до ніякої здорової праці нездатна, вона тільки вміє руйнувати!

День прекрасний, гарячий, зовсім не осінній. Душно. Йдемо на пригорбок і тут, в тіні молодих запашних смерік, сідаємо. До нас підходять хлопці, що прийшли вже на свято, балакаємо, розпитуємо, жартуємо.

Та ось вже з-полудня, пора б починати, але ще не приїхали із Станиславова представники повітових культурно-освітніх установ. Та вухо раптом вловлює далекий і ще ледви чутний гуркіт мотору самоходу. Ще кілька хвилин і пани із Станиславова вже на площі, вже висіли з авта.

— Зараз будемо починати!

Підходимо до станиславівських гостей, вітаємося. Приїхали: адв. Чорненко інж. Сем'янчук, м-р Кушнір... — Це все ФНЄ. Але запрошено повітові установи із Станиславова, установи вислали їх як делеґатів, ну то „трудно називається"!...

В театральній залі всі місця заняті, багатьох навіть делеґатів районів мусить стояти в дверях та й надворі. Всього зібраного тут активу до три сотні. Здебільша молодь обох полів, хоч не бракує і старших.

Відчитують довгу лісту Почесного Комітету, з поміж членів Комітету викликують на сцену Президію. Предсідник сходин — адв. Чорненко.

Дм. Макар вітає від Організ. Комітету всіх присутніх, гостей і делеґатів, і перший день свята починається.

Реферати. Перший називається: **„Історичний і культурний розвиток Підгір'я".** Говорить (а властиво читає) адв. Чорненко.

Не віримо нашим вухам: „національна єдність", „фронт", „провід", „туга українських людей", „загибаючий партійний світ" і „нова порядкуюча сила" і т. п., в дусі пустопорожніх фраз пп. Іванейків й інших „тез". А далі: „український націоналізм"!... Ні, не може-ж це бути! Так таки просто й коротко — націоналізм, — без оклепаного, сакраментального ефенївського **„творчий"?!** І це є „історичний і культурний розвиток Підгір'я?...".

Але ж бо й хитро це зроблено! (Недаром прелеґент — адвокат...). Бо послухайте тільки:

„Національної єдности" один „фронт" — замісць: один „фронт нац. єдности"... Чи-ж не хитро?!...

Але Бойки слухають довірливо і не підозрівають, у більшості, зручно замаскованої спекуляції. Дрібної спекуляції на високих ідеях.

Пани з ФНЄ щораз позирають то на мене, представника „Голосу", то на представника „Авангарду" — і якась непевність та неспокій визирають із їх очей.

— Може б Ви, — звертаються по-тихо до мене, — говорили зараз, другий з-черги? — Пан маґістер щось нездоровий і тому ніби то по дружньому звірюється:

— Чогось болить мене голова. Маю говорити просвітянський реферат, але властиво не знаю що і про що говорити... (— Ов!, — думаю собі я). Тому, — вилазить врешті шило з мішка, — я хотів би говорити десь так на самому кінці! — видушує якось трохи засоромлено п. маґістер.

— Так!, про це вам йде. Чи буду говорити другий? — Ні! Буду говорити так, як написано в програмі: **„Реферат про сучасну молодь"** — останній з-черги, а під тим: „Дискусія"... Буду говорити останній.

І тому другий говорить пан інженер про кооперацію і сільське господарство. І знову, поза сповидною, а часом навіть правдивою рівчевістю, шкідливі деклямації про: „здоровий, холодний розум". (То мабуть цей „розум" завів був шан. пана інженера колись до КПЗУ, а тепер до ФНЄ!...); „батьківська" пересторога: „не руководитися пристрастями, гарячими почуваннями" — як це, на жаль, робить „наша недосвідчена молодь"...

Так, так, як ця, не нова вже пісонька, якимсь дивним, неприємним діссонансом звучить у сучасну пору, на цьому гарячому терені, де бушують пристрасті, де люди скачуть собі до горла, де горить тверда й безпардонна боротьба за душу Підгір'я.

Проф. **Заславський** читає змістовий реферат **про спорт.** Реферат добрий, але якийсь дивно сухий і безбарвний. Але щож, докладчик дав те, на що його стати і його доклад корисний та цілком на місці.

Виходить на підвищення пан маґістер, „знаменитий бесідник", — як хтось мені його реклямує. Говорить **„про просвіту".**

Черга на мене. Вже вечірній сумерк оповив село та й залю і вже в щось невиразного, в якусь розпливчасту темну пляму зливаються обличча присутніх. Але ж я хочу бачити виразно ці в сутінках сумерку заховані лиця, хочу їм дивитись просто в очі. Яж маю говорити про **„сучасну молодь",** цебто і про них, що тут сидять, про тих, що завтра карними рядами проміюватимуть у поході оцю рівну, тверду й каменисту, як їх життєвий шлях, площу!

Запалюють світла. Загоряються молоді, вогнисті очі дітей цього сурового і прекрасного Підгір'я, дітей високих, невгнутих і якихсь жорстоких гір. Чую гарячкові, тривожні, голосні удари їх сердець так само як добре чую, як тривожно-радісно тріпочеться і часом майже несамовито б'ється об грудну клітку моє серце.

— **Сучасна молодь!** Вона **всюди однакова по цілому широкому світі,** ця молодь **нашої** суворо-прекрасної **епохи. Доби сучасного націоналізму, часу любови й утвердження життя.** Цього **життя,** що є **безустанною й твердою боротьбою!** Життя сучасної молоді це те життя, до якого накликував колись великим голосом Ніцше: **„Вас я не кличу до праці, але до бою! Вас я не кличу до миру, але до перемоги! Нехай праця ваша буде боєм, а мир ваш — перемогою!" Сучасна Молодь** і її вогненні, безсмертні дороговкази та символи, прекрасні вицвіти її геройського духа — **це Крути й Альказар!**

І коли кінчу, молодь геть забула всі „батьківські" ради триматися „холодного розуму", „не піддаватися почуванням", „не захоплюватися надмірно"!... Якісь майже жорстокі, грізні й невблаганні оклики „слава", що вириваються із їх молодих і дужих грудей, якоюсь грізною лявіною, що захоплює і пориває із собою, котиться розгнуздана буря оплесків цих твердих і спрацьованих рук.

А в дискусії все виходить на яву! Молодь розворушена, якась зла сама на себе, що хоч на хвилину могла піддатися впливові фарбованих лисів із ФНЄ. Але вона не з ними, не з тими, що пробують щось ще „виясювати", так якби вже все тепер не було ясно!

Паде простий, але твердий запит: Ви за спекулянтами з різних Інтернаціоналів і Масонсько-жидівсько-ефенівських „об'єднань" та „фронтів" — чи ви проти усієї цеї наволочі, що анархізує і розкладає наше національне життя? — Паде відповідь як грім, як буря страшна і невблаганна: **Проти!**

Десь у темінї ночі розплилися міязми розкладової, „творчої" анархії, десь у закамарках трусливої тьми заховались підлі агенти, плюгаві прислужники ворожих Україні соціялістично-радикально-комуністично-большевицьких та жидівсько-масонських сил, мафій і клік.

А Підгір'я в особах найкращих своїх синів, — представників сільського передового й ударного активу, об'єдналось біля полум'яної ватри, що раптом високо вистрілила вогнистим стовпом під хмари, розсипаючи довкруги мільйони іскор! І радісно і якось **відвічно, прадавньо,** по-прабатьківськи палахкотіла величня ватра, запалюючи вогники у в молодих, гострих очах і спалахкуючи ясним полум'ям у **гарячих** і запальних серцях.

Лунали врочисті слова промови про значення ватри, незрівняним чаром, незнищимим завзяттям і **суворою, первісною та стихійною красою** дихало від тієї ватри і всіх тих, що міцним кругом стояли навколо.

Ця ватра, раз розпалена, **вже не погасне ніколи!** Во-вік не погасне! Бо **вона безустанно горітиме в очах і серцях тих,** що в них відбивався **її блеск,** які відчували **її полум'яний подих!** Вона з кожним днем, кожним роком розгарятиметься все більше й дужче і **щораз ясніше буде на прекрасному нашому Підгір'ю, на цілій нашій зеленій Верховині!** (Д. буде).

Дм. Штикало.

З огляду на те, що в цьому числі йде багато актуального матеріялу, не подаємо ні огляду „З життя і преси", ні „вирізок".

Оселі і табори італійської молоді

Перша половина вересня важна для цілої Італії тим, що в ній закінчує літнє таборове життя шкільна молодь. Але не тільки шкільна; у фашистівських передвійськових організаціях немає різниці між ремісничою і шкільною дітворою: один табор, одна команда і спільне братнє виховання єднає всі стани. В тому саме вага фашистівського виховання: влітку молодь немає місця й часу на пусте марновання дозвіля, сьогодні кожна дитина знає, що таке садок й опіка над ним, а дорастаюча молодь знає вагу і вартість табору.

Діточі садки кожного літа організує окремий комітет під керівництвом партії й до них приймають дітей у найнижчому віці, тобто тих, які силою обставин є членами організацій „Фільї делля люпа“ і може ще перші річники із „Баліля“. Такий садок — це здебільша великий табор випосажений в усі конечні вигоди: вода на першому місці, обширні кімнати і взірцева чистота, руханка, спорт, патріотичне виховання. Материнська поміч і опіка строго затримана, провідниці курсів — звичайно фахові сили покликані державними чинниками. Мати, яка віддає дитину до садка — є зовсім спокійна за все: дитина дістане виховання, опіку, здоровий харч і належну поміч. Очевидно, що на таке здобутися може тільки держава, бо вона одинока всилі дати все потрібне. Хто бачив одну хочби виставу діточої колонії в Римі — щойно зрозуміє як дуже фашистівський режім дбає про модерне виховання дітвори. Нічого там не бракує: від ласощів до забаганок, на які вже навіть ніхто не хоче дивитися, мистецьке оформлення мешкальних павільйонів, простота і вигода на кожному місці.

ПО ВІЙСЬКОВОМУ.

Інші й менші діточі садки відбуваються по селах, містах, в горах і над морем. Всежтаки найменший садок числить кількасот дітвори; де немає вивінованих будинків, там ставлять відповідні бараки, які нічим не уступають мурованим домам і де дуже чисто і привітно. Дітвору виховують по-військовому: скоре вставання рано, збірка, піднесення прапору на щоглу й відспівання патріотичних пісень, опісля руханка, а коли це над морем — слідує купіль; по купелі снідання й короткий відпочинок, по якому йде заняття, руханка, муштра і т. п. аж до обіду. По обіді відпочинок, опісля заняття, а коли над морем — купіль — далі — знову заняття під проводом провідників — провідниць табору. Життя в таборі, опріч короткого належного відпочинку, в постійному русі: наука, виховання, гра, все чергується щоб не перевтомити, але якнайбільше дати. Для кожного садка з окрема (морський, гірський) є призначений відповідний однострій до щоденного вжитку і до виходу. Закриття всіх садків відбувається разом й тоді перед розпущенням дітвори домів — відбувається загальний злет до Риму, де перед партійними властями відбувають дефіляду, дефінітивні гри-свято.

Що ж стосується таборів — то вони передовсім призначені для дорастаючої молоді з рядів авангарди. Не нагадують нічим вони наших пластових таборів. Кожний табор має принайменше 20—40 тисяч дітвори, що творить справжню армію й нею треба вміти справді командувати. Розіп'явши свої білі шатра — набирає вигляду рухомого міста. Начальну команду обіймає звичайно хтось із провідників фашистівської партії; табор є поділений на групи й секції зовсім на військовий лад, бо там тільки така дисципліна обов'язує. Молодь дістає кріси і загально військове випосаження. Таборове життя триває чотири або шість тижнів й носить характер типово італійський — одинокий мілітаризм (інші додають, нпр., примусові роботи), є

РУХАНКА ІТАЛІЙСЬКОЇ ДІТВОРИ НАД МОРЕМ.

властиво практичним закінченням цілорічного теоретичного передвійськового виховання. Під кінець таборової практики — молодь у прияві військових і партійних старшин відбуває відповідні маневри з наступом, ходами, стрілянням і летунською обсервацією. Моряцькі відділи аванґардистів закінчують свій вишкіл на кораблях перед відповідною комісією.

Сьогодні найбільші передвійськові табори відбуваються за Римом (табор „Дукс““, „Рома“, „Мусоліні“ і др.). Вони саме 5. вересня ц. р. закінчили свої вправи в прияві Мусолінія і секретаря партії Старачe, який особисто провадив командою табору „Рома“. Того дня молодь ще відвідала столицю і розїхалася спеціяльними поїздами на провінцію.

ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕД ВИНАРОДОВЛЕННЯМ.

Ще один тип подібних таборів ведеться щорічно для італійських фашистівських організацій з-закордону. Вони поорганізовані консулярними станицями для забезпеки перед винародовленням, а діти батьків італійців, які належать до тих фашів — щорічно відбувають подорож в Італію на кошт держави. Це має велетенське значення з виховного й патріотичного боку: молодь може наочно і практично переконатися про досягнення будівництва і силу фашизму її батьківщини. Всі табори теж ведені на зразок військового вишколу; їх досяги праці передає щоденно італійське радіо в пополудневій програмі, щоб батьки, сидячи дома при мікрофонах, могли переконатися, що за той час їх діти скористали. Життя такого табору триває також від 4—6 тижнів і закінчується водночас з усіма таборами в цілій Італії. Перед роз'їздом домів — відбувся 4. вересня ц. р. при співучасті еспанських фалянґістів, дітей-сиріт, яких батьки згинули за відродження Еспанії. Їх запросила Італія до себе на літо до спеціяльного табору „Еспанія“ в Остії над морем біля Риму. Свято те відбулося в Римі на площі Сієна в чудовому городі Вілля Борґезе при співучасті Мусолінія, міністрів і політичних репрезентантів, а також в присутності амбасадора національної Еспанії.

Цьогорічний білянс садків і таборів — після перших пресових звітів перевищає минулі роки, а це вказує ясно, що молодь цінить почини держави, що молодь — яка сюди горнеться добровільно — готова кожної хвилини віддатися до розпорядимости держави. Фашизм для неї все. Сьогоднішня фашистівська молодь зрозуміла і знає, які стоять перед нею обов'язки. Все для Італії, все для Імперії, все для Риму.

Микола Палій.
(Рим)

Нема хліба... голодуємо

(Від нашого кореспондента)

Давніше, яких кілька років тому, роїлось в прикордонній полосі від совєтських утікачів. Тепер уже рідко коли вдасться комусь пробити, почерез „мертве поле“ надграничної полоси, якої чуйно бережуть червоно-армєйці й чекісти.

В другій половині серпня ц. р. пощастило втекти з більшовицького пекла одному селянинові, якого мав нагоду дехто бачити з мешканців прикордонного села Т-ів.

Вже сам вигляд біженця пояснює, що його приневолює кидати рідну місцевість. Напроти Вас стоїть знищена нуждою, знеможена вежкою — понад людські сили — працею, людина. Обличчя зморщене, як видушена цитрина, в якому не побачите знаку життя. Замісць одіння втікач вкритий пошарпаним лахміттям. Одні очі, що дивляться на вас допитливим поглядом, пригадують, що це жива людина.

Так склалося, що важко було щось більше й ближче довідатися, але оцих кілька слів: — Нема хліба!... Голодуємо..., які висловив утікач, вистачає, щоб з'ясувати собі погляд, що буде дальше коїтися там — за колючими дротами, по той бік Збруча.

А. В.

ІЗ ПОЖОВКЛИХ СТОРІНОК

Із статті: **Іван Франко: СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПОГЛЯДИ М. ДРАГОМАНОВА.** Літ. Наук Вістник Кн. 8. за серпень 1906.

НАЙМЕНШЕ БУЛО УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

„Хотячи зрозуміти склад ума і напрям ідей Драгоманова, конче треба уявити собі ту сферу, серед якої він родився та виховався і той час, у якім формувалися його ідеї. Та сфера, то була українська, в значній части помосковлена інтеліґенція лівобережної України. Давня козацька традиція тут ще від початків XIX. віку зрослася з ліберальними ідеями західньої Европи. Був там і французький республіканізм з його невірою в авторитет державний і церковний, був і російський устрій Росії, були й останки козацького автономізму з нехіттю до московської централізації. Найменше було українського націолізму...,“ (ст. 226—7).

В ТЕ ВІН НЕ ВХОДИТЬ

„...Мішанина двох ідейних кругів, не злучених в одну вищу, органічну цілість — круга поступових европейських ідей і круга спеціяльно-російського хлопофільства, — це на мою думку головний ключ до зрозуміння світогляду й діяльности Драгоманова. На його погляд суспільність, це властиво продуктивна, робуча, в нашім краю хлопська маса; на ній стоїть розвій суспільности, її інтереси — це головні інтереси всякої суспільної праці. Правда, він знає, що навіть у нашій суспільности між робучими людьми єсть поділ на чорноробів і білоробів, але чи ті останні мають який окремий рід праці, чи мають якісь окремі права й обовязки в суспільности, в те він не входить. Переважно білороби в нього, як в більшості російських соціологів тієї доби, ідентифікуються з експлуататорами і п'явками народу...“ (ст. 228—229).

ЗАНАДТО ТІСНО

„Він був продукт свого часу — часу великих ліберальних поривів російської інтеліґенції з доби реформ, часу знесення кріпацтва. На нім ясно відбивалися всі добрі і симпатичні прикмети того часу і многі його хиби. Демократ і республіканець, він занадто тісно розумів поняття суспільности, занадто низько ставив вагу і ролю інтеліґенції... Як політик він до кінця життя лишився тим, чим був при виїзді з Росії — Ґенте Українус, націоне Руссус; Росія як політична цілість була дорога йому головно задля тих завдатків духової культури, які бачив у ній. України без близького зв'язку з Росією він не міг уявити собі...

І в чисто культурних та освітніх справах занадто вузьке розуміння нації, як плебсу, не позволяло йому ставити діло національного розвою так широко, як воно ставиться у нас нині“ (ст. 232—233).

З НОВИХ ВИДАНЬ:

„МИНУЛЕ УКРАЇНИ ВІРШОМ“ (1937. ст. 32).

На такий убогий у нас дитячий книжковий ринок дає Вид. „Українська Дітвора“ свою першу книжечку — 1-шу частину історії України. Винятки цієї віршом писаної історії містило В-во в свойому дитячому журналі: „Малі Друзі“.

Вірш — сприятлива дітям форма писання. Куди скоріше присвоюють вони зміст віршованих книжечок чим прозових. Тому з признанням повітати треба вперше у нас подавану віршом історію України. Дальші її частини уже друкуються. Дуже придалися б в цій цінній дитячій книжечці ще ілюстрації. Ціна книжечки 30 ґр., з пересилкою 40 ґр.

К. Осипів — Це повість давніх літ. (вибрані оповідання з літописів княжої доби в перекладі. В-во Р. Школи, Львів 1937. ст. 86).

К. Осипів переповідає деякі найважливіші оповідання з літопису. Підчеркає наприкінці й у тексті, що не завжди іст. достовірні подані в літописах годії. Одначе вірною відбиткою душі, мислення наших предків є багатий змістом літопис княжої доби. Читач книжечки: „Це повість давніх днів“ з радістю переноситься уявою в ці давні часи — коли Україна, велика й могутня держава другим народам свою волю диктувала.

Із СУЗ

ЩОБ ЗАСПОКОЇТИ РОЗ'ЯРЕНИХ.

В селі Покровську на Дніпропетровщині відбувається процес проти секретаря покровського райпарткому, його заступника, проти голови райвиконкому і його співробітників із земельного і фінансового відділу. Підчас переслухання підсудних вийшли на яву всі знущання районових большевицьких вожак над українським селянством. Для з'єднання селян Москва влаштовує інколи монстр-процеси. А скільки то всяких московських прихвостнів грабить безкарно українське село — про те мовчить советське „народосуддя“. (за „Вістями“ — 27. серпня).

Перед виїздною сесією вінницького обласного суду розпочався в Гайсині 27. серпня проти районних большевицьких вожак: райпартсекретаря і голови райвиконкому та їх співробітників процес за „контрреволюційну шкідницьку роботу в районі“. Обвинувачені вже від 1932. року мали активно вести контрреволюційну троцькістську діяльність: обкрадали колгоспників, щоби „викликати негодування на совладу“, нищили худобу (в 1937 році отруїли вони в один день 50 коней!), засіви. Тепер коли селяни були доведені до краю їхньою грабіжницькою господаркою і стали саботувати всі розпорядження влади та активно боротися зо всяким плюндрованням та визиском, щойно тоді Москва порішила жертвувати досі вірними своїми вислужниками, щоби заспокоїти роз'ярені, прогимосковські настрої гайсинського району. (За „Вістями“ з 28. і 29. серпня).

Москва думає, що такими засобами зможе втихомирити українське село, яке стануло беззастережно на шлях активної, безпощадної боротьби з московським наїздником.

Перед грізною розправою караючої руки українських мас не врятує вже москвослужак на Україні інсценізована комедія московського правосуддя!

АРЕШТИ І ПРОЦЕСИ.

В Чернігові, в редакції часопису „Більшовик“ — органі обласного комітету КПбУ заарештувало ГПУ — начального редактора Пудельмана, всіх завідувачів відділами редакції і співробітника Андрущенка. Перед арештуванням їх виключили з партії. Їм закидують зв'язки з „колишнім редактором газети — націоналістом Сазоновом. Проти „Більшовика“ московська „Правда“ — 31. 8. розвела широку кампанію, мовляв редакція часопису покривала викритих як „ворогів народу“ секретаря конотопського парткому Левіна, заступника голови чернігівського облвиконкому Косячного та заступника директора обласної контори Сільгоспостачання Пінчука „бувшого редактора петлюрівської газети“. При тій нагоді обвинувачує „Правда“ секретаря чернігівського обкому КПбУ — Маркітана в „антипартійних потягненнях і в нарушуванні партійної демократії“. Мабуть і Маркітан пішов слідами зліквідованих секретарів Чернявського, Вегера й ін.

В Тирасполі арештували відповідального редактора видавництва „Соціалістична Молдавія“ — Бобера. („Вісті“ — 30. 8.).

В Кролевецькому районі, на Чернігівщині відбувся процес над керівниками району, що „своїми знущаннями над колгоспниками хотіли викликати серед селян протисоветські настрої на селі“. Секретаря райпарткому Широкого „засудив суд на 8 років позбавлення волі в далеких місцевостях СССР“, голову райвиконкому Гайдака-Логова на 6 років, його заступника Чемериса на 5 років і колишніх голов колгоспів Авраменка і Іощика на 4 років тюрми. („Вісті“ — 1. 9.).

Такий самий процес „проти контрреволюційної шкідницької банди“ відбувся в Гайсинському районі, Вінничина. Присуд, що запав 2. 9. звучить: секретаря райпарткому Трахтмана, голову райвиконкому Родовича, райземвідділу Товстоноса й агронома кіблицької МТС Твердохліба засудили на смерть через розстріл; завідувача райземвідділу Петровського і голову краснопільського колгоспу Макмака — на 10 років, а тракториста кіблицької МТС Кучевського на 8 років тюрми. Всім трьом останнім присуджено ще конфіскату всього майна та позбавлення громадянських прав на 5 років. („Вісті“ з 30. 8., 1., 2., 3. вересня).

Після смерти Любченка

ЗА ЛАСКУ В „МЕЧА ПРОЛЕТАРСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ“.

Кілька днів мовчала вся большевицька преса про самогубство Любченка, подаючи коротко, дрібним друком в хроніці лише урядове повідомлення. Щойно 4. вересня розв'язалися їй язики.

„Вісті“ в своїй передовиці „До кінця розторощити буржуазно-націоналістичних найміттів фашизму!“ — (так само говорив ще на XIII з'їзді компартії України з початком червня ц. р. сам Любченко — прим. наша) — пишуть м. ін.: „Саме на Радянську Україну — невід'ємну складову частину Союзу Радянських Соціалістичних Республік, саме на цю квітучу країну зазіхають імперіялісти. Радянська Україна була й є об'єктом найвідвертніших зазіхань німецьких і польських фашистів. Фашистські розвідки вербували і вербують собі тут підлі контреволюційні кадри з троцькістських, бухаринських зграй і **націоналістичного** падла... Неоцінимою знахідкою для них є **українські буржуазні націоналісти,...** що хотіли розпалити національну ворожнечу, посварити український народ з великим (славословіє мусить бути!) російським народом“. Давши такий вступ „Вісті“ у дальших своїх виводах приступають до оцінки діяльности Любченка, що „перефарбувавшись у радянський колір, втерся в довір'я“ та шкодив в „будівництві соціялізму“. Він то керував „підривною роботою українських націоналістів на Україні“ — в сільському господарстві й промисловості. Він то є відвічальний за „всі знущання службовців радянського апарату, проти яких ведуться судові процеси в Гайсинському, П'ятихатському і Кролевицькому і в инших районах, над населенням, намагаючись спровокувати незадоволення народніх мас з радянської влади і комуністичної партії“.

А далі: „Головні довірені фашистських розвідок, всілякі Любченки і Хвилі, підлі зрадники українського народу протягом довгих років удавали з себе друзів робітників і селян. Ідеологи куркульства, міщанства, попівські та куркульські синки, що перебралися до комуністичної партії з табору боротьбістів, сподівалися на підрив з середини, сподівалися на переродження радянської влади. Фашистські наймити Любченки і Хвилі, разом з Якірами і Поповими, як мерзенні дворушники, на словах підтримуючи і схвалюючи лінію комуністичної партії, на ділі готували інтервенцію“. Свою передовицю кінчить тим разом большевицька шмата не славословієм в честь „вождя трудящих“ — Сталіна, але пеаном в честь „меча пролетарської революції“ — керманича славної радянської розвідки — сталінського наркома Єжова“, що „викриває і нещадно нищить буржуазно-націоналістичну погань, гадючі кубла націоналістичних наймитів, витягаючи їх з найпотайніших щілин“.

Цей пеан найкраще ціхує положення в СССР. Навіть редактори „Вістей“ воліють зарезервувати собі вже ласку в „меча пролетарської революції“, як Сталіна. Ця ласка їм більше потрібна!

Московська же преса („Известія“ — 5. 9.) лепече з нагоди „афери Любченка“ про „нерозривну дружбу народів СССР“ і лає українських націоналістів, що „в господарській ділянці старалися підривати соціялістичне будівництво“, а на „культурному полі намагалися впливати на українські маси в розбуджуванні ворожости до всего російського, творячи „теорійку про утиски України „Московією“.

НАСТУПНИК ЛЮБЧЕНКА — МИХАЙЛО І. БОНДАРЕНКО

„Вісті“ з 1. IX. ц. р. вміщаючи фото-знимку новоіменованого „голови Раднаркому УССР“ — Михайла Ілліча Бондаренка подають його біографію.

Бондаренко уродився 1903 року в Єлисаветграді (тепер Кірово) на Одещині. До компартії вступив він 1925 року, переходячи з комсомольських постів на роботу районових партійних секретарів в Одеській области. Потому бачимо його на видних партійних постах в Закавказзі, де за свою віддану роботу одержує орден „трудового червоного прапора“. В жовтні 1936 року переходить він з Баку до Харкова, де іменують його 2. секретарем обкому. Звідсі переносять його весною на таке саме становище на Вінниччину. 17. серпня іменували його секретарем вінницької области на місце арештованого Чернявського. Тепер його карєра увінчується „премерством“ УССР.

ЗА ЛЮБЧЕНКОМ — ХВИЛЯ.

У зв'язку з справою „самогубства“ Любченка перевело київське ГПУ масові арешти в окруженні дотеперішнього голови раднаркому УССР.

Досі невдалося ствердити прізвища усіх заарештованих. Пишуть що Любченко застрілився тоді, коли побачив, що його справа вповні програна, що його найтісніших співробітників заарештовано. Коли начальник ГПУ в Україні — Іванов прибув до кабінету Любченка, щоби його арештувати, цей покінчив револьверовим стрілом своє життя.

Між заарештованими знаходяться: начальник канцелярії голови раднаркому УССР — Я. Крицев, на місце якого іменовано 2. вересня Полікарпа Н. Мілька; секретар Центрального Виконавчого Комітету — М. Г. Зіненко, якого агенди заняла часово тепер О. В. Пілацька, заст. голови державного плянування УССР.

Найбільшою сензацією є **арештування Голови управління в справах мистецтва** при раднаркомі УССР — відомого **московського жандарма української літератури — А. А. Хвилі (Мусульбаса).** Про нього пишуть „Вісті“ з 4. IX. як про „фашистського наймита, довіреного фашистських розвідок!“

Гробокопатель української літературної творчости на СУЗ, який вислав на другий світ Хвильового, Влизька, Фальківського, Косинку й сотки українських письменників, мистців і науковців, що день-денно заходив з новими доносами в управління ГПУ — сам опинився там, куди слав свої жертви.

У завороженому колесі

МІЖНАРОДНЕ ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ

Українська проблема в сучасному — це проблема майже 50-мільйонової нації, величиною другої (по москалях) поміж слав'янськими і п'ятої поміж європейськими народами. Це проблема **великого народу,** що в зусильному напруженні змагає до свого **повного та всестороннього духового й матеріяльного самоокреслення.**

Те, що популярно називають **„українським питанням“,** заторкує **безпосередно** національно-державний інтерес чотирьох держав: СССР, Польщі, Румунії та ЧСР. **Посередно ж** воно мусить цікавити **увесь світ!** І тому ні грохи не переборщив чоловий співробітник Гітлера, один із головних співтворців III-ої Німеччини та націонал-соціялістичної ідеології — Альфред Розенберґ, коли вже більш як десять років тому написав, що **„Україна — це вузол світової політики“.**

ЧОГО НЕ РОЗУМІЄ БІЛЬШІСТЬ ПОЛЯКІВ?

І тому, бодай на перший погляд, трохи дивним видається факт, що **в Польщі,** яка по СССР ще найбільш безпосередно заінтересована такою чи іншою розв'язкою українського питання, що якраз у цій Польщі **про суть** та величину **питому вагу** цілости **української проблеми знають дуже мало.**

Та проте не можна сказати, щоб ніхто із поляків, передусім із т. зв. суспільно-політичної та вазгалі духової еліти, не здавав собі справи з дійсного значення того, що замикається в цьому, щораз частіше сьогодні повторюваному не тільки в Польщі, але й по усьому широкому світу, якжеж вимовному й багатомовному слові **Україна!**

До тих з-поміж поляків, які глибше від польського загалу вникають в суть української проблеми, належать **Влодзімеж Бончковскі** (ред. „Б'юлетеню Польсько-Українського“), **Юліян Бабіньскі** (ред. „Меркуриюша Польского“) та — всупереч загально поширеному в нас погляді — проф. **Станіслав Грабскі.**

ВЛ. БОНЧКОВСКІ

Над названими постатями і їх думками зупинимося трохи докладніше.

Почнемо від **Бончковського.** Він обстоює думку про конечність **порозуміння і співпраці українського і польського народів,** кажучи, що цього вимагає їх рація стану, їх державно-національний інтерес в обличчі вдвічного спільного для обидвох народів ворога — Московії. Бончковскі обстоює отже концепцію політичного союзу Варшава—Київ, вістрям звереного проти Москви.

Якщо йде про західно-українські землі, то Бончковскі, видвигаючи під адресою поляків й українців цілий ряд вимог на сьогодні, остаточне вирішення долі цих земель пропонує відложити на майбутнє, віддати його май-

За один тиждень в СССР

Терор і внутрішній розклад советсько-партійного апарату все побільшується! Ось інформації про події, що відбувалися в СССР тільки в останньому тижні.

Советська газета „Рабочій“ сповіщає, що дня 31. серпня военний трибунал в Білорусі засудив на розстріл 8 службовців червоної армії. Обвинувачено їх в приналежності до підпольної революційної організації, агітації в червоних полках, підпалі касарень і вбивствах червоноармійців через затроєну їжу. За подібні вчинки 28. серпня розстріляно в Мінську 8 військових.

В Тифлісі дня 2. вересня розстріляно 7 членів грузинської націоналістичної організації. Вони мали підготовити атентат на відпоручника Москви в Грузії Берія і змагали, як каже советська преса, до відірвання Грузії від СССР шляхом підготови збройного повстання, що мало вибухнути на Кавказі при оголошенні війни з „фашиствськими державами“. На чолі цієї організації стояв кол. голова грузинського советського уряду Мгалоблішвілі та його замісник Агніяншвілі.

„Ленінградська Правда“ з дня 2. вересня сповіщає про розстріл 10 членів „контр-революційної організації“, які переводили на заводі „Красная Звезда“ саботажі, скеровані до підриву вирібництва та ніби „випадкових“ вбивств робітників в годинах праці. Вся ця акція мала на меті викликання „серед робітників ворожих настроїв до советської влади“.

Київський „Комуніст“ із дня 4. вересня містить вістку про розстріл 4 членів „контр-революційної банди шпигунів“, що оперувала в районі Гайсіна, Подільської округи. Розстріляні провадили саботажеву акцію в прикордонних колгоспах.

„Красная Газета“ (ч. 196) інформує про розстріл 7 відповідальних робітників компартії, що провадили протисоветську діяльність у Псковській окрузі.

Агенція Гавас подає про розкриття змови проти Сталіна в союзі безбожників. Ця подія незвичайно схвилювала советські урядові кола. Президія союзу безбожників розформована і її члени під судом. Зліквідовано також багато місцевих центрів союзу в різних областях. Коротка телеграма вказує, що в союзі безбожників „загніздилися найнебезпечніші антикомуністичні й антисталінські елементи“...

Неменш сензаційною, як і самогубство Любченка, є справа генерального секретаря ЦК всесоюзного комсомолу Косарєва, що до останніх днів уважався за фаворита Сталіна та користувався великими політичними впливами. Тепер положення Косарєва захиталося настільки, що на днях можна чекати його усунення, а може навіть заарештування.

Московська „Правда“ з дня 29 серпня містить ухвали I пленуму ЦК комсомолу про „працю ворогів внутрі комсомолу“. З цих ухвал довідуємося, що в комсомольських організаціях уже від довшого часу оперують „банди приспішників німецько-японського фашизму“... **„Контр-революціонери“ вербують серед членів комсомолу“ кадри терористів, диверсантів, шпигунів і розвідчиків“.** Вони ведуть систематичну акцію розкладу комуністичної молоді, сіють серед неї недовіря до влади й невдоволення з советського режиму. „Шкідники“ зуміли внутрішньо розложити багато комсомольських організацій „шляхом поширення пиятства, розпусти й хуліганства“.

На всі ці „загрозливі для сталінізму“ явища центральний провід комсомолу майже не звертав уваги. Щобільше, навіть в самому ЦК комсомолу „пишним цвітом“ розцвіли пиятство, розпусництво, протекціонізм та іґноранське ставлення до комсомольської маси і її потреб. **Вся відповідальність за це „в першу голову“ — пише „Правда“ — спадає на ґенсекретаря ЦК Косарєва.**

Косарєв „навіть не помітив“, що „контр-революціонери загніздилися в нього під боком — в ЦК комсомолу“... **Виявляється, найближчі помічники Косарєва — Салтанов, Андріїв, Луканів, Файнберг, редактор „Комсомольської Правди“ Бубекін та інші визначніші керівники комсомолу виробили тайну програму боротьби зо сталінізмом.** В цій програмі вони пропаґували ліквідацію колгоспів, поворот до індивідуального дрібного селянського господарства, введення приватної ініціятиви в промисловости і т. д. „Правда“ заявляє, що „основним завданням влади є викорчувати з комсомолу ворожу аґентуру“. **В зв'язку з цими подіями Москва планує цілковиту переорганізацію союзу комуністичної молоді.**

Ось так представляється білянс советських „успіхів“ за останній тиждень...

бутньому порозумінню столиць Києва і Варшави.

В останньому часі багато шуму наробила стаття Бончковського під сензаційним наголовком: **„Ідемо до нової Хмельниччини“** („Бюлетен Пол.-Українскі“ ч. 221).

Звідки раптом **саме** у Бончковського таке твердження? — Послухаймо його самого:

„З тим, що з українською політикою в Польщі зле, — пише Бончковскі, — погоджуються всі — й україножери й українофіли.... Ідея польсько-української співпраці ЗВУЖУЄТЬСЯ щораз більше ДО ПУБЛІЦИСТИЧНИХ РЯМЦІВ КІЛЬКОХ ЧАСОПИСІВ, ЩО НЕ МАЮТЬ РЕАЛЬНОГО ВПЛИВУ. Мимоволі насувається питання, чи фізична ліквідація цих часописів не зліквідує вже зовсім справи польсько-українського зближення в Польщі і чи не позбавить всяких гальм скочування Польщі до перестанку під назвою Хмельниччина“...

„Українська справа в Польщі — читаємо далі, — зведена до проблеми... БЕЗПЕКИ, до проблеми ПЕРСОНАЛІЙ. Політику зачав робити пан референт, що нащурював вуха виключно на те, — хто, де, з ким, за що і пощо. Його не цікавить сторона політична, геополітична й історична тієї справи“...

„В цей спосіб — продовжує Бончковскі, — українську справу в Польщі зредуковано ад абсурдум — до справи ПОЛЬСЬКОГО МАТЕРІЯЛЬНОГО СТАНУ ПОСІДАННЯ. Він має бути джерелом польської політ.-культ. тривалости на окраїнах всупереч історії, яка найвиразніше „вчить“, що сильний розвій польського матеріяльного стану посідання завжди сходився із політичною слабістю Польщі на окраїнах (часи безпосередно перед Хмельницьким)“.

„Теперішнє положення на кресах — стверджує Бончковскі, — поступає в таких напрямках: 1. УКРАЇНСЬКІ МАСИ РІШУЧЕ РАДИКАЛІЗУЮТЬСЯ, 2. ЗРОСТАЄ БЕЗБОЖНИЦТВО, зменшується ходження до сповіди греко-католиків, росте соціяльно-бунтарське сектанство серед православних, 3. ЗРІСТ ПРОТИПОЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ, 4. згадана вже ДЕҐРАДАЦІЯ політичних ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВЗАЄМИН майже виключно до справ СТАНУ ПОСІДАННЯ ОДНІЄЇ І ДРУГОЇ СТОРОНИ“.

І Бончковскі робить невеселі висновки: Це все „свідчить про обниження суспільної культури окраїн, які деґрадуючись політично і суспільно, автоматично і природно стають ближчі свого всеруського і східнього правзору, стають легші до проникання східніх впливів... Пересувають духову границю Росії на лінію Бугу, Сяну, навіть на західні межі Лемків, Підляшшя і Холмщини. Пригадує нам це час перед Б. Хмельницьким... Мусимо ствердити, що **зближаємося до нової сучасної Хмельниччини, або до жахливого погрому польської державної ідеї на окраїнах. Над окраїнами станула тінь нового Хмельницького“.** (всі підкр. мої — Д. Ш.).

Як мав би виглядати цей „новий Хмельницький“? — Бончковскі каже, що це буде щось у роді **русофіла** (сьогодні вже перевертня) **В. Панейка** і ця „Нова Хмельниччина“ закінчиться знову якимсь **новим Переяславом:** Україна опиниться під зверхністю і владою Москви! Так думає Бончковскі.

ЮЛ. БАБІНЬСКІ.

В цьому ж самому „Бюлетені П. У.“ (ч. 31. ц. р.) помістив статтю про українську проблему **Юліян Бабіньскі.** Він теж — **песиміст!** Але в кінцевих висновках розходиться із Бончковскім.

„Українське питання — пише Бабіньскі, — майже зовсім не випливає на сторінки польської преси, а радше випливає тільки тоді, коли дрімаючих при бюрках публіцистів збудить гук бомб ОУН. Інакше кажучи, панує тут завжди отой засоромлюючий стан речей, що про НАЙВАЖЛИВІШУ ПРОБЛЕМУ СУЧАСНОЇ ПОЛЬЩІ пишуть тільки на марґінесі сензаційних судових процесів.

(Док. буде) Дм. Ш.

Помер Масарик

Дня 14. вересня, в год. 3.29 помер на замку в Ляні перший президент ЧСР — ТОМА ҐАРРІК МАСАРИК.

Пок. Масарик уродився 1850 р. Студіював у Відні. В 1882 р. став професором філософії університету в Празі. В 1891 р. вибраний послом до парляменту у Відні. В 1900 р. творить „Чеську Народню Партію“.

В 1914 і наступних роках війни перебуває за кордоном, м. ін. і на Україні (в Києві), де творить із чеських полонених — чеські леґіони.

Дня 28. жовтня 1918 р. Чехословаччина стає окремою, самостійною державою, а 14. листопада цьогож року вибирають Т. Г. Масарика першим президентом ЧСР.

Чехи дали Йому почесну назву П р е з и д е н т а - О с в о б о д и т е л я.

Прага й ціла Батьківщина Масарика в жалобі.

КОРОТКО:

АМЕРИКА.

— Уряд ПАСШ переговорює з ЧСР про заключення торговельного договору.

БЕЛЬҐІЯ

— В Антверпії збанкрутовала, збудована перед 3-ма роками коштом 25-ох мільй. бельґ. франків, „Спортова Палата“. Була це найбільш новітня спортова галя на світі з 25 тисячами місць. Банкроцтво спричинили високі податки, які мусять платити змагуни, що виступають під дахом. Держ. скарб заробив на змаганнях у цій „С. Палаті“ більш як мільйон франків.

КИТАЙ

— Колишня 8-ма червона китайська армія по переорганізуванні та заприсяженні на послух марш. Чан-Кай-Шекові, прибула на шангайський фронт. Проводить тією армією ославлений большевицько-китайський ген. Чу-Тен. Цей ген. проголосив, що всі колишні червоні армії будуть тепер боротися по стороні Нанкіну проти Ніппону. — Все це діється на приказ Москви, яка намагається за всяку ціну недопустити до неминучої побіди Ніппону.

— В Китаю на фронті є під цю пору понад 250 тис. ніппонська армія.

НІППОН

— Жахливий тайфун (ураган) пройшов 11. ц. м. над Ніппоном. В Осака вода залила понад 600 домів, також на островах Гонао та Шікоу зруйнував тайфун сотні домів. В Окаяма було 66 убитих. На північ від острова Шікоу ураган зруйнував цілковито всі місточка й села, подібно в місц. Нікко й Такуматсу. Число людських жертв у цих околицях доходить до тисячки.

СССР

— В ЦК Узбекістану націоналісти займали керівничі місця. Внаслідок переведеної „чистки“ усунено з його становища редь газети „Правда Востока“ — Хасанова. Рівночасно усунено керманичів виділу культури й пропаганди із їх становищ та Компартії. Всі вони мали належати до тієї самої групи націоналістів, до якої належав президент Узбекістану („автономн. республіки“) Файсуля Ходзаєв, арештований перед 3-ма місяцями.

ЗМІНЮЮТЬ ВОЄВОДІВ ТА СТАРОСТІВ

У зв'язку з недавнім кривавим штрайком наступили зміни на становищах краківського, люблинського й білостоцького воєводів. Внаслідок цих змін поліським воєводою став знову широко знаний Вацлав Костек-Бєрнацкі.

Рівночасно перенесено на інші місця або й цілковито звільнено із служби кільканайцятьох повітових старость.

НІППОН ТАКИ ОРГАНІЗУЄ ОЛІМПІЯДУ.

Від часу ніппонсько - китайського конфлікту поширювали деякі круги вістки, начебто Ніппон зрезиґнував із організації Олімпійських Ігрищ у 1940. р., бо, мовляв, положення Ніппону внаслідок війни з Китаєм дуже тяжке, немає потрібних на це грошей і т. п.

Перед кількома днями, Ніпп. Олімпійський Комітет офіційно проголосив, що докладе всіх зусиль для зорганізування в 1940. р. О. Ігрищ. Рівночасно міська рада Токіо призначила 5 мільй. єн на організацію Олімпіяди.

НЕ АМЕЛІН А ІНҐАВНІС

В одному з останніх наших повідомлень доносили ми про те, що в Києві розстріляли командувача летунських військових сил Амеліна. В дійсності Амелін не був командувачем летунських сил — тільки комкор ІНҐАВНІС, якого розстріляло ҐПУ. Амелін теж ростріляний.

ЧУЖА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ.

Італ. часопис „Мессаджеро“ (9. липня) помістив статтю „Україна страдниця“, в якій передає розмову варшавського кореспондента часопису з українцем-утікачем із Соловок.

Берлінський „Фелькішер Беобахтер“ (3. липня) приносить статтю п. н.: „Німецька воєнна історія в Україні“, написану в річницю вбивства генерал-фельдмаршала фон Айхгорна. Стаття кінчиться такими словами: „Українство як національно-свідома цілість, стало за останні два десятиріччя сильнішим. Питання України й її державного буття є тому слушно однією з проблем, яка мусить займати своє місце у всіх балачках про советський союз“.

„Берлінер Таґеблят“ (21. серпня) помістив обширну статтю про крах польсько-української нормалізації.

Нам пишуть

ІЗ КАЛУЩИНИ.

СВЯТО ЖІНКИ В КАЛУШІ.

Дня 22. серпня Калущина переживала небуденну подію. Перед очима калуського громадянства пройшли організовані колони українського організованого жіноцтва цілого повіту. В тому дні відбулось „Свято Селянки“. Все жіноцтво від молодої жінки до старенької бабусі вийшло, щоб засвідчити, що їх жіноча організація „С. У.“. веде постійну планову працю. Свято почалося Сл. Божою, проповідь виголосив о. парох Монцібович. Потому на площі „Українбанку“ відбулася Академія, яку вступним словом відкрила п. Чорпітова. По привітах слідували збірні вправи серпами 300 учасниць і хорові продукції. Після полудня мав відбутися фестин й інші точки програми свята та перешкодив зливний дощ, так що дальша частина відбулася в залі Народнього Дому. У вечорі відбувся комерс, де при скромній вечері пішла дружня гутірка.

Слід зазначити, що й тут не обійшлося без палійівських герців. Приїхав сюди з ФНЄ др. О. Бабій, якого кажучи до речі, місцеві фронт-зрадники силою випхали на трибуну і він підшивуючись під націоналізм зложив привіт від Ф. Н. Є. Палійці не тратять ніде нагоди, щоб не робити „популярности“, але вона дуже дешевенька й українські жінки напевно здорово дивляться на речі, що довкруги них діються.

ІЗ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ.

ОБЖИНКИ В БЕРЕЗОВИЦІ ВЕЛИКІЙ.

Хмарно. Крізь рідкі хмари продираються промені сонця. Усміхнені селяни спішать до церкви. Небавом наповняється вона вщерть вірними. Проповідь. В повному скупченні ловлять кожне слово о. Кочія. „Обжинки це наші незабутні, прадідівські та національні пам'ятки-звичаї, що говорять про красу нашої старовини“. Служба Божа скінчилась. Перед церквою зароїлось. Формується в карні ряди. Попереду музика. Похід рушив. Повагом за музикою ступає молода з дружками. На головах вінки з колосся. Поза ними кайстарці несуть снопи збіжжя. А дальше чвірками машерують юнаки, дівчата, старші. Далі пишно посуваються обмаєні вози з сільським приладдям. Грає музика — то знову на переміну співають малі діти, юнаки. Лунає стрілецька і обжинкова пісня. Велично посувається похід, що розтягнувся на простор! 2 км на площу. Тут здержався. До зібраних промовив, підчеркуючи культурне та національне значення обжинок, голова місцевого кружка „С. Г.“ п. Іван Сірант. Скінчилась перша частина свята. По полудні спішать всі на фестин. На площі понад 600 людей. Вправи наймолодших під дбайливим проводом п. К. Кручової стрінулись з рясними оплесками. Опісля продукції старшої молоді під умілим проводом п. Д. Сіранта, пройшли бездоганно. На кінець весілля. Перед нами появились у цілій красі давні, прадідні звичаї. Вже сонце давно сховалось. Селянство не розходиться, приглядається до молоді, як, бавиться.

Жаль, що святом не поцікавилась інтелігенція Тернополя. Не було із них нікого, навіть відпоручників „Сільського Господаря“. А знали про це. Слава Березовиці, ініціаторам свята та всім тим, що приклали своїх рук до цього свята!

ІЗ БРІДЩИНИ.

УКРАЇНСЬКА ПРИВАТНА ТОРГОВЛЯ В БРОДАХ.

Під сучасну пору побіч Народньої Торговлі й детайлічної крамниці Союзу кооператив маємо наступні крамниці українських приватників: Споживча крамниця Петра Павлова, при вул. Овочевій 8 і така ж крамниця Осипа Камінського, при вул. 3. Мая 11а. Крамниці з мануфактурою: „Тектор“, Степан Орищин, Ринок 18, Василь Крук, 3. Мая 6., Текля Молінська (молода селянська жінка відважилася відчинити в місті крамницю й сама її провадить). Крамниці з галянтерією: Степан Чехут, Уланів Креховецьких 21, Микола Гарасимчук 3. Мая 11, „Мода“ О. Чубата, крамниця з шкільним і канцелярійним приладдям і косметика Микола Баб'як. Крамниці зо шкурою: Михайло Попович, Пілсудського 27, Григорій Яцій, Шкірна 93. Склад цементу, вапна: Михайло Шевчук і Осип Гнід, Довга 2. Масарні: Певелюк 3. Мая 1, Романюк, Ринок 3.

В найближчому часі буде відчинена нова українська крамниця-овочарня та крамниця з готовим узуттям і залізом.

„Чорнозем підвівся і дивиться в вічі“

Літні місяці, це час оживлених взаємин, найближчого протягом цілого року співжиття села з містом, і інтеліґента з простолюддям. Кілька цих тижнів дуже багато заважують на співділанню двох окремих, таких одмінних світів — села й міста. Бо ніколи не вистане для пізнання села наприклад, однодневна поїздка з відчитом, чи кількодневна прогулянка. Так само малопідставні будуть тоді твердження міщанина про таке то й таке обличчя села — як неслушні є часто думки селянина про місто після однієї чи й більше туди подорожей на здвиг або який з'їзд. Радше вже тих, що за орудками в місто їздять питайте про його. Такий дасть вам вірніший образ людського оселедку. Щоби пізнати бо дане середовище, треба **в ньому діяти**. Треба в нього вжитися. Вловити його пульсування, відчути темпо й суть діяльности середовища.

Безперечно, декому немила правда: життя нестримними хвилями бурлить — прокочується завжди вперід і, не зміняючи головного річища, завжди зміняє свої води! То безпощадно заливають, погублюють ці води отих, що чи то самохіть, чи по неволі не пливуть. Так, життя любить тільки одважних. Тільки їм ласкаве.

І наше село й наше місто не стоять на одному місці посеред бурхливих вод небезпечних вічної ріки — життя. Не тонуть — пливуть — здебільшого проти хвиль. Пливуть радісно, рвучко, завжди вперід!

Зустріч інтеліґента з простолюдям, чи радше (бо поняття інтеліґента дуже широке) міщанина з селянином, не ця офіційна зустріч, очевидно, завжди корисна. І — як досі — більше користи й досвіду дає вона міщанинові — знервованому й скажімо просто зопсутому іноді міським життям дає село свою вічну здорову свіжість і ніколи незнищиму віру в себе. В свої чорноземні, чи нехай піскові, неплодні та все ж сильні межі. Побуваючи довше в гурті зв'язаних із землею, закоханих у ній рільників людина міста призaдумається над неодним основним питанням життя. І не одне стає їй ясним, радісно-певним. Дуже бо підбадьорює твердість, невгнута самопевність наших сіл. Така горда віра в своє право до землі, що й на думку не приходить, щоб можна було її зламати. Так, іноді засоромлює воно своєю прямолінійністю міщанина. За його лявірування, звичай шукати вигідних життєвих шляхів.

Сучасне село теж важко запрацьовує на щоденний свій хліб. Зокрема наші гірські села, здані іноді тільки на зарібкову працю, бо з роздрібленої землі годі вижити родину. Отже, чи не є прекрасною прикметою села, що потрапить воно зчаста зовсім без принуки, власними силами вибудувати собі читальню? Таке гірське просто голодом приміраюче село! І чи не є доказом здоровля цього ж села, коли воно гідним своїм мешканцем уважає тільки того, хто не цурається свойого національного вірую? Село, що погорджує й самосуд чинить над недільними, шкідливими одиницями. Хочби й одиниці ці були не знать як учені, село не стерпить їх, коли вони не мають характеру. Ця потреба твердих, незрушимих, характерних одиниць велить селові деколи віддати провід вибраному із себе провідникові. Хоч на загал ще дуже сильний звичай — віддавати керму національного життя професіоналам - інтеліґентам. Автентичні слова сільської дівчини, провідниці доросту: далеко краще слухати наказів, чим їх видавати — виявляють усю тугу села за одиницями, що знають життя основніше й тому повинні бути проводом. Але **характер — це основа**. Знають про те може найкраще сільські парохи. Коли тільки вони визнають принципи поведінки села в національному житті, стають направду сильними провідниками. Село піде за ними завжди й усюди. Але коли заблукає, зійде із правильного шляху дана одиниця — провідник, — рідко яке село сьогодні йтиме з ним дальше. За сильно бо вкорінені принципи гідної супроти своєї нації поведінки. Правда, діє ще по наших селах не менш, чим по містах комуністична дурійка та вона вже вигибає.

Очевидно, національні пориви й бажання села не йдуть у розріз із змаганнями міста. Але місто ще куди слабше. І при зустрічі з селом саме місто мусить вчитися одвічної мудрости землі, великої до неї любови...

Зин. Кравцівна.

Стаття про кінець ренеґата

(Докінчення статті з 1. стор.)

що в останньому часі дуже подратував Любченка факт, що в „старій український Полтаві“ усі шильди московські.

Такі здогади й інші дають притоку пану Малому реґабілітувати Любченка, „який може в останню хвилину відрухово схопив невидну нитку, що в'язала його з геройською добою української революції 1917 року“, і він трактує його самогубство „протестом проти брутальної супремації Москви в Україні...“

Білого заліза треба!

Отак ще трохи і ренеґат-запроданець Любченко ввійде в пантеон „великих українців. Виправдають його й за решту гріхів (деякі ж він — на думку „Діла“ — відкупив!), національному злочинцеві без усякої моралі і стриму придадуть людської гідности; зроблять з нього оборонця „вольностей Малоросії“ — українських написів на двірцях і крамницях і „Наталки Полтавки“ й гопака на сцені; ката України, грабованої і нівеченої ним же самим через цілих двадцять років для слави Московії, охристять „захисником інтересів території, якою управляв“ і ще героєм, „супротивником Москви...

І це є власне оте найгірше в українській духовості — ота ґанґрина, що розкладає наше життя й людей, що не дозволяє ніколи зорганізувати, скристалізувати почуття національної чести й гідности. Бо коли хто виправдує Любченків, виправдує й Кочубеїв й цілий отой леґіон „татарських людей“, зрадників, яничарів і ренеґатів, що на протязі довгих століть вбивали ножа в спину української нації. Дає право до життя усякій „гнилі Москви“ — заразі, що точила й точить відпорність і відрубність українського духа.

Бо коли вистачить револьверова куля — самогубство, щоб змити гріх національної зради, найтяжчих злочинів проти української крови й раси, супроти нації української — то що вже здержить тих, що йдуть уже, чи схочуть піти слідами Кочубеїв і Любченків і за прикладом їхнім добиватися почесте трупи і кров земляків своїх і влади і почестей у чужих? Як змагатися тоді з пошестю продажности і зрадництва в рядах громадянства?

Б. Кравців

„Конґрес Праці“ в Нірнберґу

Однією із найважніших імпрез гітлерівського конґресу є апель політичних провідників партії.

Дня **11. вересня ц. р.** вечором, на т. зв. полі Люітпольда, при тисячах рефлекторів, прапорів і палаючих вогнів, станули до апелю **140 тисяч парт. провідників**, а цьому приглядалися із трибун 250 тис. людей. В почесній льожі, побіч Гітлера, уряду, предст. партії та армії заняв місця дипломатичний корпус.

Перший промовляв др Лей, а потім Гітлер.

„**Німеччина** — говорив канцлер, — **стала сьогодні міцнішою, як колинебудь**. Це чудо є вислідом **відваги, віри й вашої витривалости**. Ми виступили в р. 1937. з гаслом **конґресу праці**. Тим ізза границі які дивуються цьому гаслові, можу вияснити, що Німеччина **має** хіба **право тішитися із своєї праці**“.

В справі **комуно-большевизму** Гітлер заявив: „**Наш старий ворог** пробує на ново сіяти **неспокій у світі**, знаною нам зброєю. **Його зусилля в Німеччині мусять розбитися**. Можу спокійно дивитися у прийдешнє, бо **наш дім є збудований на здорових підставах**“.

А далі:

„**Італія і Німеччина** стоять сконсолідовані в **обороні перед** тими впливами, що з **Москви** пробують **розпалити вогонь ув Европі**. Завдання Райху (держави — ред.) великі, а пляни, що ми їх собі поставили, є обчислені не тільки на десятки літ, але на покоління. **Ці великі завдання наші й майбутніх поколінь будуть здійснені**“.

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ПРОМ-БАНКУ.

В неділю дня 12. вересня ц. р. відбулись Надзвичайні Загальні Збори Пром.-Банку. Після інформаційного звіту Дирекції з діяльности за 8 місяців 1937 року. Заг. Збори вирішили зміну деяких точок статуту. Ширший звіт із діяльности й розвитку цієї молодої установи подамо в черговому числі.

З українського життя

Врочисте посвячення церкви у Львові.

В неділю 12. вересня у Львові при вул. Потоцького 95 відбулося величаве посвячення угольного каменя нової церкви Івана Богослова. Свято розпочалось Архієрейською Службою Божою, що її правив Преосв. Іван в асисті духовенства. При престолі уставились представники інституцій та преси. О. прелат Куницький виголосив промову, запрошуючи Ексц. Шептицького, що прибув автом на свято, поблагословити пропам'ятну грамоту. Про настрої чисельно зібраного громадянства свідчить те, що на тацу зібрано около 2.500 зл. на викінчення будови.

День української зброї в Перемишлянах.

Філія Т-ва „Просвіта“ в Перемишлянах влаштувала дня 5-го вересня ц. р. при співучасти студентства Святочну Академію з нагоди 18-ої річниці здобуття Києва. В програму Академії ввійшла святочна промова ред. Богдана Кравцева, продукції мішаних хорів читалень, скрипкове сольо п. Цегельського Артемія, рецитація п. Цуприка М. „Фантаст“, в'язанки стрілецьких пісень у виконанні гарної дутої оркестри із Лагодова, похід молоденьких стрільчиків, що його вила молодь із захисту о. о. Студитів в Уневі й живий образ „Ой, впав стрілець“ із рецитацією п. Жегаллоивча М. Двох точок програми не виведено, бо цього ж дня ранком арештовано одного з виконавців п. Василя Івахова. У святі взяло численну участь місцеве громадянство й молодь довколишніх сіл.

Пацифікація Буковини.

В останніх днях, як подає преса — на Буковині були численні прояви терору, які викликали величезне схвилювання в цілій Румунії.

І так 8. вересня ц. р. хтось підпалив постерунок жандармерії в Веретенці та попертинав телефонічні дроти.

У Лужачах знищено залізничий шлях на просторі 60 метрів.

Посадника (бурмістра) м. Вашковець з походження українця, відомого на Буковині угодовця Дмитра Усатюка, убив хтось із рушниці. Набій був зроблений із кусня заржавілого пильника й солі, тому важко ранений Усатюк помер від закаження крови. Убийників не зловили та проте всі твердять, що це політ. убивство.

Румунська поліція „сіґуранца“ переводить у Чернівцях та скрізь по Буковині масові арештування. Українське населення ховається по лісах.

Ревізії й арештування в Хирівщині.

Вдосвіта з 9. на 10. вересня хирівська поліція в числі около 28 на чолі з комісарем перевела цілий ряд ревізій в доколишних селах і в Хирові. В Посаді Хирівській перевели ревізію й арештували братів Миколу й Степана Першаків та відставили до Самбора. Арештували теж і відставили до в'язниці в Самборі Остапа Коропея. В письмі окр. судді, на припорученя якого робили ревізії сказано, що ревізії відбулися з огляду на конечність відшукати й забрати „вивротову літературу“, що мала находитися в членів Т-ва „Сокіл“ в Хирові.

„День Підгіря“.

Про це велике свято Бойківщини в „Голосі“ йде окрема, обширна репортажа.

На цьому місці інформуємо тільки коротко: В с. Глебівці к. Богородчан зібралося в неділю 12. вересня, понад **4 тис. організованих Підгір'ян.** У святі брали участь тільки національно-свідомі українці, без і проти всяких радикальних й інших замотилеченців.

Свято, зразково зорганізоване й переведене в найкращому порядку самими таки селянами при моральній допомозі горстки ідейних інтелігентів, було величавою маніфестацією української Бойківщини, що в жорстокій боротьбі із людово-фронтівсько - большевицькою заразою станула твердо й беззастережно на боці українського націоналізму.

Розв'язали.

Дня 3. ц. м. о год. 6. рано прийшла до домівки У. С. К. „Лисоня“ в Бережанах поліція, перевела трус майна, приладдя та діловодства клюбу. Забрали всю кореспонденцію, опечатали майно й приладдя клюбу та заявили, що рішенням адм. влади клюб не має права дальше вести діяльности.

Напередодні ювілею „Просвіти“.

Відчитова секція молоді при Філії „Просвіта“ в Жовкві влаштувала дня 12. вересня ц. р. Сходини-концерт для своїх членів і громадянства. Після реферату ред. Б. Кравцева про значення й вагу сімдесятиліття „Просвіти“ слідували виступи муж. хору, рецитація п. В. Осташевської, барітонове сольо п. П. Крупника і скрипкове сольо п. М. Маївського із муз. супроводом п. проф. Е. Утрисківної. Після концерту відбулися вечорниці.

Ревізії в Бережанах.

У зв'язку з розв язанням У. С. К. „Лисоня“ в Бережанах поліція перевела численні ревізії у членів Т-ва „Сокіл“, а саме в дир. О. Пеленського голови „Сокола“, Богдана Пашківського, Івана Крамарчука й студ. Ром. Божиківського. Кожного зокрема переслухували в комісаріяті поліції й списали протокол.

Єпископ Чарнецький в Англії.

До Ліверпулю запросили на посвячення найбільшої католицької митрополичої катедри в Англії Апостольського Візитатора Преос. Чарнецького. У день посвячення, тобто 5. вересня ц. р. відправив там еп. Чарнецький архиєрейську Службу Божу. Архиєпископ Ліверпулю розіслав був до всіх дієцезій осібного листа, запрошуючи священиків і вірних на ту „прегарну літургію східного обряду“. До архиєрейської Служби Божої співав український хор з біля 70 людей з менчестерської колонії.

Розв'язали „Сокіл“.

У зв'язку з ревізіями в Хирівщині, перевели ревізію в Т-ві „Сокіл“ в Хирові та рівночасно його розв'язали.

Величаве свято в Кам'янці Струміловій.

В неділю дня 15. м. м. відбулося в Кам'янці Струміловій величаве свято зприводу 100-ліття появи „Русалки Дністрової“ Відбулося воно за почином філії „Просвіти“. яка в цей день довершила теж посвячення свого філіял. прапору. На святі був великий здвиг народу. Співав хор зложений із 1.000 осіб.

Начальник стації не знає де Львів.

П. Микола Стасюк хотів купити залізничого білета до Львова на стації Отинія. Коли начальник почув по-українськи слово „Львів“, кинувся, що такої стації в Польщі немає. Пасажир мусів всідати без білету, щоб доїхати до Львова.

Краєві Сокільські Спортові Змагання.

В суботу й у неділю 11—12. ц. м. відбулися у Львові змагання наших сокілок і соколів у легкоатлетиці та відбиванці. Зголосилося до змагань велике число змагунок і змагунів, бо 30 гнізд з краю. Гарно теж представляється кількість індивідуальних змагань. На старті стануло 210 змагунів, в тому 54 сокілок. До відбиванкових змагань стануло 12 мужеських і 7 жіночих дружин.

Заборонили.

В дні 28. серпня мало відбутися в Яворові заходом філії „С. Г“. повітове свято обжинок, що мало бути повітовою маніфестацією організованих лав українського селянства. Вже все було до свята підготоване, та староство не дало дозволу.

Солідарний виступ селян.

В селі Цуцилівцях (Жидачівщина) прийшло до спору між управителем фільварку Шлехтером і місцевими селянами, занятими при зборі трави і сіна. Господарі поставили нові умовини праці. На ці умовини Шлехтер не погодився, натомісць спровадив з інших сіл робітників. Місцеві робітники зорганізували акцію, недопускаючи чужих людей до праці, що їм і вдалося. Зорганізована й солідарна акція робітників в обороні своїх прав, чи за покращання умовин праці завжди мусить увінчатися успіхом.

Арештування і звільнення.

Дня 29. серпня поліція придержала на дорозі з с. Забороль к. Луцька до сусіднього села молодого свідомого хлопця Якова Шевчука. Переслухавши його на поліції в Полонці, відвезли до слід. поліції в Луцьку. Дня 30. серпня Шевчука звільнили.

Ювілей Чит. „Просвіти“ в Володжі.

Дня 29. серпня ц. р. святкувала Читальня „Просвіти“ у Володжі 30-ліття свойого існування. По Богослуженні пройшов на площу зорганізований похід, в якому взяли участь тисячні маси. Піднято прапор і почалась академія. Свято закінчено фестином. Громадянство місцеве й доколишне, взявши численну участь в святі, виказало свою національну зрілість.

Вийшли з в'язниці.

З в'язниці в Бережанах вийшли: Павло Підлужний, Василь Потягач, Василь Наконечний, Микола Вельгош усі з Дришева, арештувані 4. червня. Вийшов теж Василь Ковальчук, засуджений за здогадний стріл до постерункового. Останні три місяці сидів він у люблинській в'язниці, де працював при водних роботах на ріці. Дальше вийшли Олекса Масляк і Михайло Моравський з Підгаєччини, арештовані у зв'язку з подіями в Завалові.

За співання революційних пісень.

Адм. власті покарали 6 дівчат з с. Конюхів за те, що співали революційних пісень, карою по 10 діб в'язниці. Кару вони відсиділи й вже вийшли з в'язниці.

Повітові обжинки філії „Сільського Господаря“ у Снятині.

Дня 29. серпня ц. р. відбулося у Снятині заходом філії „Сільського Господаря“ повітові „обжинки“. Урочистість своїми розмірами, числом учасників та повагою перерастала всі сподівання. У тому дні громадянство Снятинщини пережило незабутню хвилю підйому національного духа, національної гордости й радости. По полевій Службі Божій, що відбулася на площі „Сокола“, рушив вулицями Снятина величавий похід, що своєю імпозантністю й своїм порядком зробив на своїх і чужих велике враження. В поході взяло участь 7 тисяч людей. На переді їхала кінна бандерія з 300 коней. Похід перейшов двома головними вулицями Снятина і розв'язався на площі „Сокола“. Тут др. Гр. Ганкевич коротко промовою відкрив свято. Відчитано й виголошено привіти. На дальшу програму свята зложились виступи хорів, вправи членів „Сільського Господаря“, і Хліборобського Вишколу Молоді.

Прелегент, представники преси й комітетові на виставі української преси в Кам'янці Струміловій.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Мстислав Гарма. Дякуємо за статті. Використаємо їх в чергових числах.

Н. К. Ваш допис подали ми в 35. ч. Часопис висилаємо. Чекаємо дальших дописів і матеріялів.

О. Буревій. Матеріяли використаємо. Виказку передамо Вам, як будете у Львові.

Б. Хом. В справі спростування йде до Вас окремий лист.

М. Палій. Щиро дякуємо. Одержали все. Привіт.

А. Вербенко. Дякуємо. Про „жахливу подію в Збаражчині“годі друкувати.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Вп. Кравчук Мирон, Варш. Передплата запл. до 10.IX. ц. р.

Вп. Заблоцький Ю. Глин. Заплачено до половини січня 1938 р.

Вп. Дишкант В. Мош. Заплачено до половини серпня.

Вп. Дачкевич Мих. Яр. Решту передплати з „Обріїв“ врахували ми на „Голос“.

Крем'янець Широка? Вп. Федір Гурсь...? Не знаємо як звучить повне Ваше прізвище, бо частина його відтята з чеком. Висилаємо на Гурський. Подайте теж число вулиці.

Вп. Пріснєвська Ір. Здолб. На розр. перекази Ви не зазначили на чию передплату вислані гроші, тому ми втягнули їх на Вашу картотеку. Це число висилаємо вже на „Союз Українок“.

Вп. Мойсак Мих. Солот. Часопис висилаємо постійно. Просимо реклямувати на почті. Неодержані попередні числа висилаємо окремо. Пришліть свою знимку.

Вп. Оробець Волод. Позн. Гроші одержали. Подайте попередню адресу свойого побуту.

Вп. Татух Гр. Кул. Передплата заплачена до 10. XII. ц. р.

Вп. Сенюк Орест Нез. Передплата заплачена до 30. X. ц. р.

Вп. Данилишин Петро, Трус. Непродані часописі зверніть, тоді подамо Вам рахунок.

Вп. Думин Гриць. Син. В цій справі зверніться до „Сільського Господаря“, Львів, Ринок 10,

Вп. Шупеляк Теод. Сосновиця. Часопись вислали.

Вп. Михальчук Дмитро, Сол. Часопис висилаємо. Реклямуйте.

В АДМІНІСТРАЦІЇ „ГОЛОСУ“ ЗЛОЖИЛИ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ

Студенство Снятинщини — 5. зл. — Збірка на весіллі, Андрій Ільків, Львів — 16.70 зл.

ДЛЯ МАТЕРІ-ВДОВИ

Коопер. „Народ. Дім“ Мізунь ст. — 15 зл. Кружок „Р. Ш.“ Мізунь ст. — 5 зл. — Кр. „Сільськ. Госп.“ Мізунь ст. — 5 зл.

НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

Збірка на Сл. Божій в Підмихайлівцях, Гавриляк Іван — 5.20 зл. Збірка на весіллі в Катерини Марківної — 2.50 злотих.

НА ПРЕС. ФОНД „ГОЛОСУ“

Студенство Львова — 10.— зл. Вп. Капко Олекс. Калуш — 1.— зл.

Кооператива „Народний Дім“ в Мізуні Старому зложила 14.60 зл. для Інвалідів і 10 зл. для Просвіти.

ПОДЯКА.

Виділ Чит. „Просвіта“ в Токах, (повіт Збараж) складає оцим сердешну подяку п. Грицеві Походилі за даток 50.— зл., що жертвував для Т-ва.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.

Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові, Чарнецького 26.